

Dünya sevgisinde imanî ölçüler

Muharrem Bey: “Ehl-i dünya kimlerdir? Dünyada yaşayan mı? Dünyayı çok seven mi? Âhireti dünyaya feda eden mi? Dünya sevgisinde ölçü nedir?”

Ehl-i dünya, kelime olarak her ne kadar “dünyada yaşayan ve dünyayı çok seven” mânâlarını taşıyor olsa da, terim itibariyle “dünyayı her şeye tercih eden, mukaddesatı dünyaya feda eden, dünyayı âhirete tercih eden, sırf dünya için yaşayan, haram helâl demeden dünyanın her türlü lezzetlerini takip eden kimselere” ehl-i dünya denmektedir.

Cenâb-ı Hak dünyayı ve dünyadaki her şeyi güzel yarattığını, fakat bunların geçici olduğunu, aldanılmaması gerektiğini, asıl dönülecek ve varılacak yerin Allah’ın huzuru olduğunu bildiriyor. “Nefsanî arzulara, kadınlara, oğullara, hesapsız şekilde biriktirilip istif edilmiş altın ve gümüşe, salma atlara, davarlara ve ekinlere karşı düşkünlük insanlara çekici kılındı. Bunlar dünya hayatının geçici menfaatleridir. Hâlbuki varılacak güzel yer, Allah’ın katıdır.”¹

Bedüzzaman Hazretlerine göre dünyanın üç yüzü vardır:

1- Dünyanın birinci yüzü, Cenâb-ı Hakkın isimlerine bakar. Allah’ın isimlerinin nakışlarını gösterir. Mânâ-yı harfiyle, yani ayna gibi başkasını gösteren vücudu ile Allah’ın isimlerinin aynası hükmündedir. Dünyanın bu yüzü Allah’ın hadsiz isimlerinin hadsiz mektupları mahiyetindedir; bu yüz gayet güzeldir. Nefrete değil; aşk derecesinde sevmeye lâyıktır. Çünkü dünyanın bu yüzü sevildikçe, neticede Allah’ın isimleri sevilmiş olur.

2- Dünyanın ikinci yüzü âhirete bakar. Âhiretin tarlasıdır. Cennetin fidanlığıdır. Rahmetin çiçekliğidir. Dünyanın bu yüzü de, birinci yüzü gibi güzeldir. Çünkü bu yüzde ekilen her şey Allah’ın izniyle âhirette ebediyen meyve verecektir. Şu halde bu yüz de tahkire değil; muhabbete lâyıktır.

3- Dünyanın üçüncü yüzü, insanın heveslerine bakan, gaflet perdesi olan ve ehl-i dünyanın oyuncağı hükmüne geçen yüzüdür. Dünyanın bu yüzü gayet çirkindir, gayet tehlikelidir. Çünkü fanidir. Çünkü yok olucudur. Çünkü elemlidir. Çünkü keder vericidir. Çünkü aldatıcıdır. İşte âyetlerin ve hadislerin dikkat çektiği ve sevgisine

aldanmamak için uyardığı yüz, bu yüzdür. Sevilmemesi gereken, nefret edilmesi gereken, kendisinden Allah'a sığınılması gereken yüz, bu yüzdür.

Üstad Hazretlerine göre dünyayı tahkir edenler de dört sınıftır:

1- Ehl-i marifettir. Cenâb-ı Hakkı derinden bilmeye, Onu tanımaya, sevmeye, rızasını kazanmaya ve Ona ibadet etmeye set çektiği ve mâni olduğu için ehl-i marifet dünyayı sevmez.

2- Ehl-i âhirettir. Âhiret nimetlerine düşkün, gece gündüz âhiret için hazırlanan, ebedî hayat için çalışan kimseler dünyanın geçim derdi, çoluk çocuk derdi, aşı ve işi gibi bir takım zorunlu çalışmalarından rahatsız olurlar. Âhireti bilen ve âhirete hazırlanan, fakat dünyanın zarurî işlerinden dolayı âhiret amelinden geri kalan bu kimseler, Cennetin güzelliklerine nisbeten dünyayı çirkin görürler. Nitekim dünyanın bütün güzellikleri, Cennetin güzelliklerine oranla hiç hükmündedir.

3- Dünyayı sevmeyen üçüncü sınıf insan gurubu aslında ehl-i dünyadır. Bir kısım ehl-i dünya dünyayı aslında sevmez; çünkü eline geçiremez. Fakat bu sevmemek, dünyanın nefretinden değil; dünyanın sevgisinden ileri geliyor ve makbul değildir.

4- Dünyayı sevmeyen dördüncü sınıf insan da aslında yine ehl-i dünyadır. Bu kısım ehl-i dünya ise, dünyayı eline geçiriyor, yatıyla, katıyla, parasıyla, puluyla dünyayı ayaklarına serilmiş buluyor, dünyayı dolu dolu yaşıyor. Fakat ne çare; dünya durmuyor, gidiyor. Onu da beraber götürüyor. O da bunu hissediyor ve kızıyor. Sırf teselli bulmak için dünyadan nefret ettiğini söylüyor. "Pistir!" diyor. Oysa bu hakaret de dünya sevgisinden ileri geliyor.

Makbul tahkir, ilk iki sınıf olan ehl-i marifet ve ehl-i âhiretin tahkiridir.2

Dünyayı âhiretin bir tarlası ve Cenâb-ı Hakkın isimlerinin aynası ve geçici bir misafirhanesi olarak sevmenin, nefs-i emmâre karışmamak şartıyla Cenâb-ı Hakka ait bir sevgi olduğunu bildiren Bedüzzaman Hazretleri, bunun için dünyayı ve dünyadaki varlıkları mânâ-yı ismiyle değil, mânâ-yı harfiyle sevmemiz gerektiğini kaydeder. Yani Bedüzzaman'a göre dünya, "Ne güzeldir!" diye değil; "Ne güzel yapılmış ve yaratılmıştır!" diye sevilmelidir, kalbimizin içine Allah'tan başka sevgilerin ve muhabbetlerin girmesine izin verilmemelidir, çünkü kalbin içi Allah'a mahsustur. Dünyada böylesine Allah sevgisini kazanmak ve muhafaza etmek için Allah'a duâ etmeli ve "Allah'ım! Bize Kendi sevgini ve bizi Sana yaklaştıracak şeylerin sevgisini nasip et!" demeliyiz.3

Üstad Bedüzzaman Hazretleri, dünyayı âhiretin tarlası ve Allah'ın isimlerinin aynası

hükümünde görerek sevmenin âhiretteki neticesinin, dünya kadar, fakat fânî dünya gibi fânî olmayan bâkî bir Cennet olduğunu beyan eder.

Cenâb-ı Hak bizi, dünyayı âhiretin tarlası ve Allah'ın isimlerinin aynası görerek sevenlerden eylesin ve fânî dünyanın fitnelerinden korusun. Âmin.

Dipnotlar:

1. Sözler, s. 571, 572
2. Sözler, s. 584
3. Sözler, s. 592